

АСПЕКТИ УКРАЇНСЬКО-НІМЕЦЬКОГО ПЕРЕКЛАДУ ІСТОРИЧНОГО ТЕКСТУ У СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ

Історичні тексти та їх переклад у реаліях російсько-української війни мають важливе значення, як компонента зброї у інформаційній війни. Перед українськими філологами-германістами постало завдання передачі інформації в світ іноземними мовами і деякі перекладацькі назви, які були сталими з огляду перекладу саме з російської, а не з української мови потребують трансформації. Трансформація потрібна для національної ідентифікації нас українців іноземцями, для національного ствердження, а також для підтримки українського духу у період важкий для України.

Історичний текст, що був обраний нами розповідає про руських князівень. Ось саме в слові руські і є перша складність для перекладача. Назва тексту звучить:

Руські князівни - європейські святі

Rusinische Fürstinnen sind europäische Heilige- 1. Приклад перекладу руські

Kujiver Fürstinnen sind europäische Heilige – 2.Приклад перекладу руські

Також постає питання про написання, алітерацію слова Київ. В багатьох іноземних публікаціях до цих пір фігурувало *Kiev* та і зараз визнаєм це є.

Але ж на справді німецькою мовою алітерація відбувається так *Kujiv* або *Kujiw* і тоді німецький читач вірно зміг би читати назву столиці нашої країни або похідні від неї слова. І воно не звучало б московською *КИЕВ*.

Євпраксії Мстиславівні, онуці Володимира Мономаха, дочці великого кийвського князя Мстислава Володимировича, судилося стати першою жінкою-лікарем в історії України-Русі. Вона з молодих років вивчала народну медицину, лікувала хворих (її ще через це називали Добродія, грецькою — Євпраксія). Вона стала автором наукового трактату «Мазі» (Алімма) — першої відомої в Європі медичної праці руського авторства (тепер вона зберігається у флорентійській бібліотеці Лоренцо Медічі) про здоровий спосіб життя. В основу трактату покладено дані тогочасних наукових рукописів і власних спостережень. Прикметно, що в цім трактаті немає рекомендацій, пов'язаних із поширеними в медичній практиці XII ст. марновірствами і забобонами. За однією з версій,

Євпраксія вийшла заміж за візантійського царевича Олексія Комнена, сина імператора Іоанна II Комнена і дістала нове ім'я Зоя.

*Eupraxia Mstyslavivna, die Enkelin von Volodymyr Monomakh, die Tochter des Großfürsten von Kyjiv, Mstyslav Volodymyrovych, war dazu bestimmt, die erste Ärztin in der Geschichte der Ukraine und **Kyjiver Rus** zu werden. Schon in jungen Jahren studierte sie Volksmedizin, behandelte Kranke (aus diesem Grund wurde sie auch Dobrodia genannt, auf Griechisch - Eupraxia). Sie wurde Autorin der wissenschaftlichen Abhandlung "Salbe" (Alimma) - der ersten in Europa bekannten medizinischen Arbeit **rusinischer** Autorschaft (jetzt wird sie in der Florentiner Bibliothek von Lorenzo de' Medici aufbewahrt) über eine gesunde Lebensweise. Die Abhandlung basiert auf Daten aus zeitgenössischen wissenschaftlichen Manuskripten und eigenen Beobachtungen. Es ist bemerkenswert, dass in dieser Abhandlung keine Empfehlungen zu den in der medizinischen Praxis des 12. Jahrhunderts üblichen Empfehlungen - Aberglauben und Aberglauben enthalten sind. Einer Version zufolge heiratete Eupraxia den byzantinischen Prinzen Oleksii Komnenos, den Sohn des Kaisers John II Komnenos, und erhielt den neuen Namen Soja.* Також перекладачам потрібно визначитись як правильно перекладати Україна-Русь. На данному етапі ми винайшли варіант *Kyjiver Rus*.

Спілкуючись з іноземцями ми поітили зацікавленість нашою історією, але коли одні поняття підмінюють інші, дуже важко зорієнтуватись у нашій політичній обстановці, наприклад, руській на німецьку перекладається так само як і слово російський russisch, тому в тексті ми перекладаємо його схожим але не ідентичним словом russinisch або kyjiver.

Отже, варто підсумувати, що з огляду на забезпечення міжкультурної комунікації творча діяльність перекладача має спрямовуватися на примирення двох суперечливих тенденцій: збереження мовної норми рецептивної культури в перекладі, з одного боку, та її гармонізацію з нормою оригіналу як феномена вихідної культури, з іншого.

Література

1. Кияк Т. Р. Теорія та практика перекладу (німецька мова) : підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] Вінниця : Нова книга, 2006. 592 с.
2. Чередниченко О. Про мову і переклад. К. : Либідь, 2007. 248 с.